

**EEN BIJZONDERE ZOETWATERMOSSSEL (*HYRIOPSIS SPEC.*)
IN DE GRACHTVULLING VAN DE NIEUWEHAVEN TE GOUDA**

door

W.J. Kuijper

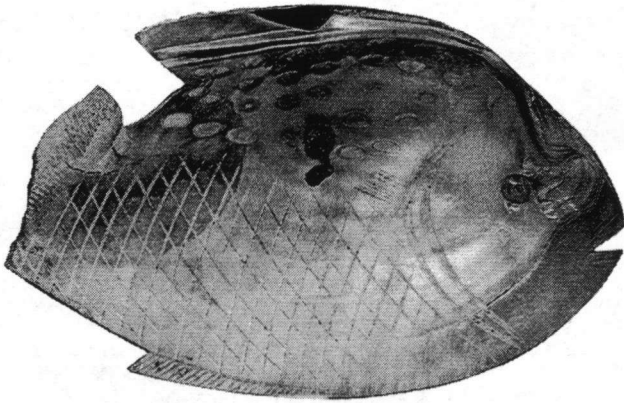
In 1995 kwam de archeoloog van de gemeente Gouda (R. Kok) tijdens opgravingswerkzaamheden een grote schelp tegen. Het was een ruim 15 cm lange klep van een zoetwatermossel die zich in de grachtvulling (bagger) van de Nieuwehaven in het centrum van Gouda bevond. Dit water werd in 1350 gegraven en in 1940 gedempt. Ergens in deze periode is de schelp in het water terecht gekomen. Enkele dingen vielen gelijk op: de flinke afmetingen, de bewerking en de soort. De foto's geven een beeld van de vondst. De afmetingen van de (beschadigde) schelp zijn: lengte 153 mm, hoogte 95 mm en dikte 18 mm, de schelpwand is 1 tot 2 mm dik. Een deel van de schelp is verwijderd om het geheel de omtrek van een vis te geven, de binnenzijde is ingekrast en plaatselijk verdiept (rondjes). Een metalen staafje van circa 4 cm met aan één kant schroefdraad en een 'moertje' steekt door het midden van de schelp. Op de buitenzijde bevindt zich nog grotendeels de bruinzwarte opperhuid, de top is gekorrodeerd.

De soort was voor mij geheel onbekend. Duidelijk was dat we niet met een Europese soort te maken hadden. Door de mossel te vergelijken met de soorten in de collectie van het Nationaal Natuurhistorisch Museum in Leiden bleek dat het hier om een soort uit het geslacht *Hyriopsis* gaat. Dit geslacht bevat enkele grote zoetwatermosselsoorten die in Japan, China, Thailand en omliggende landen en op Borneo leven.

Het is duidelijk dat de schelp ergens voor gebruikt is. Mogelijk werden oorspronkelijk de twee kleppen bij elkaar gehouden door het staafje, maar dan was de ingekraste vis niet zichtbaar. Ik eindig dan ook met een vraag. Kan iemand mij iets vertellen over de herkomst van de van een schelp gemaakte vis en hoe deze gebruikt zou kunnen zijn?

De schelp bevindt zich in het depot van bodemvondsten van de gemeente Gouda.

Wim J. Kuijper
Archeologisch Centrum
Rijksuniversiteit Leiden
Postbus 9515
2300 RA Leiden

Bijzondere zoetwatermossel (spec.) uit de grachtvulling van de Nieuwehaven te Gouda. Boven: binnensijde, onder buitensijde.
(Foto J. Faupit, Archeologisch Centrum RUL)